

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΝΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ. 'Εν Αθήναις φρ. 15.—'Εν δὲ ταῖς ἔπαρχ. φρ. 16.—'Εν τῷ ξεωτ. φρ. 25.

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

—ΓΡΑΦΕΙΟΝ, οδος μουσών, Αριθ. 4, ἀπέναντι τῆς σίκιας Φιλόμονος παρὰ τὴν Πλατείαν Συντάγματος.—

ΦΑΤΙΝΙΤΣΑ

Όνειροπολήσατέ ποτε δικτυωτά μυστηριώδη, καὶ διαδόμους σιγηλούς, θαλάσμους τρυφηλῶς ὑπνωτούντας καὶ κρατοῦντας τὰ παρθένρωτά των κεκλεισμένης ως κεκλεισμένα βιέρφραχ, εὔνούχους μαύρους μὲ φωνὴν παιδίων καὶ δρμαθὸν κλειδίων περὶ τὴν ὄσφυν, ἀνικρούς σπασμούς ἡδονῆς πασᾶς χασμωμένου ἐπὶ τῶν στέρνων περικαλλοῦς Κιρκασίκας, ὁδαλίσκας μὲ ἀφρόπλαστον, ἀγαλματώδη, ῥόδαλήν, σφριγῶσαν καλλονήν, λυστρόσαν δι' ἐναγκαλισμούς καὶ φιλήματα, χανούμ μὲ στήθη ἀναπαλλόμενα ἐλεύθερα ἐπὶ σωμάτων καθειργμένων, ρίγουσας ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ χαρεμίου, ἀλλὰ καὶ πυρπολουμένας ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν των, δυστυχὴ κηρία τηκόμενα ὑπὸ τῆς ἴδιας των φλογὸς, δυστυχὴ ἀνθηθεὶσκοντα ἐκ διψῆς ἐντὸς τῶν πολυτίμων γαστρῶν των· ὄνειροπολήσατε ποτὲ ὄφθαλμούς μαύρους σπινθηροβούντας καὶ πλεξίδας ἐθενώδεις μαργαριτοκοσμήτους καὶ δακτύλους γλυπτούς καταφόρτους ἀδαμαντοκολλήτων δακτυλίων, ὃν ἐν μόνον ἔξαγοραζεις εἴκοσι σκλάβας, καὶ λευχειμονούσας τινας μορφὰς ἀποδίδρασκούσας λαθρά τὰ μεσάνυκτα ἐκ τοῦ κισσίου, καὶ σάκκους συνερραχμένους μὲ συνταρασσόμενόν τι ἐν αὐτοῖς ἀνθρώπινον ὅν, καὶ ριπτομένους εἰς τὰ πράσινα κύματα τοῦ Βοσπόρου, ὑπὸ τὸ ὡχρὸν τῆς Σελήνης φῶς; Όνειροπολήσατέ ποτε χονδροειδεῖς Κοζάκους μὲ ναγάκιαν καὶ κνοῦτον, χιονοστιβάδας ἀνθρωπίνους κατρακυλούσας ἀπὸ τῶν Ούραλίων, μουζίκους σταυροκοπουμένους καὶ ἀποπνέοντας βότκαν καὶ τσάι, παραχωμένους εἰς τὰς γούνας των καὶ τὰς ὑποδήματά των, ἀρκτούς ἔχουσας ἔσωθεν τὴν δορὰν, ἡρωϊκὰ νευρόσπαστα δρμῶντα εἰς τὴν θάλασσαν ἢ τὸ πῦρ καὶ κατακρημνίζομενα ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου πύργου μόλις τὸ διατάξῃ δ' ἀρχηγός των, βορρᾶν συμπιγχθέντα εἰς σάρκας καὶ κόκκαλα, κτήνη διαπράττοντα πράξεις ἡμιθέων, τυφλήν τινα δύναμιν ως τὸ

πεπρωμένον, καὶ ἀξιωματικοὺς νεαροὺς γνωρίζοντας ἀπὸ τὸν Βύρωνα καὶ εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ μανδύου των κρύπτοντας τὰ Ἀπηγορευμένα ποιήματα τοῦ Πούσκιν τὰ ὑδρίζοντα τὸν Αὐτοκράτορα καὶ διὰ τὰ ὅποια εἶνε βέβαιοι ὅτι θὰ τουφεκισθῶσι ἀν τὰ συλλάβωσιν ἐπ' αὐτῶν;

* * *

"Οστις ὄνειροπόλησεν αὐτὰ, ἀς καταβῆ εἰς τὸ Φάληρον καὶ θὰ τὰς ἵδη ὅλας αὐτὰς τὰς ὄνειροπολήσεις του εἰς τὴν Φατινίτσαν. Ζώσας, ἐνσάρκους, ὄρχουμένας ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρὸς τὸν ρυθμὸν τῆς μελῳδικωτάτης μουσικῆς τοῦ κόσμου, ἐν μέσῳ καλλιτεχνικωτάτης καὶ γραφικωτάτης διακομήσεως· διότι τὴν Φατινίτσαν δὲν μεταβαίνει τις μόνον νὰ τὴν ἀκούσῃ ἀλλὰ, καὶ νὰ τὴν ἵδῃ· αἱ σκηνογραφίαι αὐτῆς ἔχουσι τὸ συναρπάζον θέλγητρον τοπείου, πληροῦντος τὴν ψυχήν μας μὲ τὴν δρόσον του καὶ τὴν πρασινάδα του.

"Η ὑπόθεσις εἶνε τὸ ηττον πάντων ἐνδιαφέρον ἐν τῇ Φατινίτσᾳ· εἰς τὰ μελοδράματα ἡ ὑπόθεσις χρησιμεύει ἀπλῶς ως ἀφορμή· δροιάζει μὲ τὰ χρωματισμένα ἔκεινα παραπήγματα τῶν ἐκθέσεων τὰ χρησιμεύοντα μόνον ως θῆκαι ἢ στηρίγματα τῶν ἐκθεμάτων· δροιάζει μὲ τὸ σῶμα κυριῶν τινων, εἰς ἀς τοῦτο χρησιμεύει ως ἀφορμή νὰ δεικνύουν ταῖς φούσταις των.

* * *

Φατινίτσα λοιπὸν θὰ εἴπῃ μουσική τοῦ Supré. Ο Supré εἶνε ὁ προσφιλῆς μελοποιὸς τοῦ Βοκκακίου. Καὶ τὸν ἀνευρίσκει, τὸν ἀναγνωρίζει τις εἰς τὴν Φατινίτσαν. Κατ' ἐμὲ ὁ Supré ἔχει ἐνίστε ἐκλάμψεις Μυσσέ. "Ἐχει τὴν ἀφθονον, τὴν ἀληθῆ ἔμπνευσιν, τὴν ἡδυπάθειαν, τὴν ἰδιοτροπίαν, τὸ ἀπρόσπτον, τὸν αἰσθηματικὸν σκεπτικισμὸν τοῦ ποιητοῦ τῆς Ναμουρᾶ. "Η μουσική του εἶνε μουσικὴ τῶν αἰσθήσεων, εἶνε μελοποιία τῆς σαρκός· δὲν εἶνε οὔτε αἰθερία, οὔτε ἀγγελική, εἶνε ἀνθρωπίνη. Προκαλεῖ, θωπεύει, γαργαλίζει, σκανδαλίζει, ἐκνευρίζει.

Ἐνίστε σὲ νανουρίζεις γλυκά, γλυκά, ἀλλ' ὅπως σὲ ἀποκοιμήσῃ καὶ ἀναπετάσῃ γυμνόσαρκον καὶ σπαργῶν ὑπὲρ τὴν κεφαλήν σου ὄνειρον. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἡ μουσικὴ του εἶναι μουσικὴ τῆς φυσιολογικῆς σχολῆς· δὲν ἀποτείνεται εἰς τὸ αἰσθημα, ἀλλ' εἰς τὸ αἷμα, δὲν θέτει εἰς κίνησιν τοὺς παλμούς, ἀλλὰ τοὺς μῆρας· αὐτὴν τὴν μουσικὴν τὴν ἐννοοῦμεν δῆλοι μας· μᾶς ὅμιλες τὴν γλῶσσάν μας.

Καὶ ὅταν ὁ Βλαδίμηρος Δημήτροβίτς ἀφυπνισθεὶς αἴφηντος ἀδει:

J'étais caché dans l'ombre

Ἐννοοῦμεν πολὺ καλὰ ὅτι καθ' ὑπουρούς ἔσφιγγεν εἰς τὴν ἀγκάλην του ἔξι ἕρωτος παλλομένην τὴν Λυδίαν, τὴν ἀνεψιὰν τοῦ στρατηγοῦ, ἣν ἐν Πετρουπόλει ἥγαπτησε.

Τὸ δὲ μαυριτανικὸν ἄσμα ὅπερ ἀρχίζει ἡ Ζουλέϊκα καὶ ἐπαναλαμβάνουσιν εἶτα ἐν χορῷ αἱ ἄλλαι ὁδαλίσκαι ἔχει τὴν ἀρμονικὴν μονοτονίαν ἀστικοῦ μέλους, τὴν τρυφλὴν μελῳδίαν ἄσματος χανουρίζουσης τοὺς πόθους της καὶ περιγραφούσης τὰς νύκτας της.

Τὸ δὲ ἄσμα:

Ma tendre est éternelle,

τὸ περιπαθέστατον ἔκεινο πτερύγισμα τῆς ψυχῆς τοῦ Βλαδίμηρου περὶ τὴν Λυδίαν, καὶ ὁ θαυμάσιος ἔκεινος ὕμνος τοῦ Μουλινώ, τοῦ γάλλου ἀνταποκριτοῦ πρὸς τὰς παρισινὰς:

J'ai couru le monde entier

ὅ ποῖος μὲ τὴν ἐπανερχομένην ὄφῳδόν του ὅμοιάζει μὲ ἀρμονίας πλήρημαραν καὶ ἀμπωτινή, ἡς τὰ κύματα προχωροῦσιν ἐναλλάξ καὶ ἀποσύρονται, εἶναι ἀριστονυγήματα ἐμπνεύσεως καὶ μελοποίας.

Ἄλλ' ἡ διῳδία πρὸ πάντων τοῦ Βλαδίμηρου, καὶ τῆς Λυδίας, ἡ πλήρης κρυσταλλίνων φθόγγων, καὶ λαρυγγομῶν ἔρωτευμένων ἀηδόνων, καὶ μεθυστικῶν πτερωτῶν φιλημάτων καὶ περιπτύξεων, διεγέρει, ζωγραφίζει πρὸ τῶν ὄφαλμάδων ἡμῶν ἱερογλυφικὰ συμπλέγματα ἐν μυστηριώδει σκιόφωτι.

Ἀρμονικώτατος εἶναι καὶ ὁ ὑπὲρ τῶν νεονύμφων ἐπιθαλάμιος ἐν τέλει, ὃν πάντες ἀδουσιν ἐν χορῷ, καὶ ὃν πάντες οἱ θεαταὶ ἐν χορῷ προχθές τρίς, ἐπανειλημένως, φρετητιωδῶς κατεχειροκρότησαν.

* *

Τὰ σκηνογραφήματα τῆς Φατινίτσας ως εἶπον εἶναι καλλιτεχνικώτατα· εἶναι σκηνογραφήματα μᾶλλον μικρᾶς σέριες ἢ κωμικοῦ μελοδραματίου.

Ἄμφοι αἱρομένης τῆς αὐλαίας εὑρισκόμεθα ἐν πλήρει φωσσικῷ στρατοπέδῳ μυκράν, ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ὄρίζοντος διαγράφεται ἐν μέγαρον μὲ πολύθολον στέγην, ὑπὸ στοῶν περιτρεχόμενον, καταφώτιστα ἔχον τὰ μυρία του παράθυρα ἐκ φωτὸς διηθουμένου δι' ἐρυθρῶν παραπετασμάτων· πίπτει χιών· δλα εἶναι χιονοσκεπῆ καὶ ὁ γραφίκος οἰκίσκος μὲ τὴν ἐπί τῆς σκηνῆς κλίμακα, καὶ τὸ φυλακεῖον μὲ τὰ ἐπί αὐτοῦ ἐστημένα τηλοβόλα, κατέθεντῶν ὅποιαν βηματίζει μὲ τὸ ὅπλον ἀνὰ χειράς ὁ φρουρὸς παρὰ τὴν συνεπτυγμένην ρώσικὴν σημαίαν.

Κατὰ τὴν δευτέρην πρᾶξιν ἡ σκηνογραφία μεταβάλλεται ως διὰ μαγείας· εὑρισκόμεθα εἰς τὸν μυστηρώδη ἔκεινον λαβύρινθον, ὃπου οὔτε ὁ ἥλιος τολμᾷ νὰ εἰσέλθῃ, ὃπου ἡ ἀτρόσφαιρα τῆς χλιδῆς καὶ τῆς μαλθακότητος εἶναι ἀκίνητος ως στερεοποιηθεῖσα, εἰς τὸ ἐρείπιον ἔκεινο τὸ κατάμεστον ζωῆς, τὸ χαρέμιον.

Αἱ ὁδαλίσκαι ποικιλόχροοι ὁλοσηρικὰ καὶ μέταξαν ἐνδεδυμέναι ὄρχοῦνται ἀκκιζόμεναι, συστρεφόμεναι, συσσειόμεναι, μαυριτανικόν τινα φανταστικὸν χορὸν, ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀναλικνίζουσαι εἰδός τι μεταξώτου ἐρυθροῦ πέπλου· εἶτα δὲ νωχελῶς ἀνακλίνονται ἐπὶ τῶν πολυτελῶν ἀνακλίντρων μετὰ τῆς ρόστώνης εὐσάρκων τουρκίδων· καὶ εὐφάνταστος θεατῆς λησμονῶν ἐπὶ στιγμὴν ὅτι κάθηται εἰς τὸ ἐδάλιον του, φανταζεται διαστήληθε λάθρος εἰς κανένα κοράκι καὶ ὅτι, κρατῶν τὴν ἀναπνοήν του ἔξωθεν τῆς θύρας, προσηλοῖ πυρίνους τοὺς ὄφθαλμούς του εἰς τὴν ὄπην κλείθρου τινος καὶ βλέπει λαιμάργως ὃλον ἔκεινον τὸν κατάλογον τῶν γαργαλιστικῶν φαγητῶν, τῶν προωρισμένων διὰ στόμαχον πάσχοντα ἀνορεξίαν.

* *
Ἡ Φατινίτσα ως ἐκτέλεσις ἐπέτυχε πολὺ, καὶ ὁ κ. Κατσιμπαλῆς ἔχει πᾶν δικαίωμα ἀπὸ τοῦδε νὰ προσθέσῃ ἐπὶ τῶν μικρῶν ἔκεινων χρωματιστῶν προγραμμάτων του: Grand succès.

Ἡ Λασσάλ κατά τε τὸ ἄσμα καὶ τὴν ἡθοποιίαν, καὶ ως Φατινίτσα καὶ ως Βλαδίμηρος ἐφάνη ἀληθής ἀριστοτέχνης· φέρει πολὺ ἐπιχαρίτως καὶ τὴν στολὴν τῆς βλάχας καὶ τὸν χιονώδη μανδύαν τοῦ ὑπολοχαγοῦ μετὰ τῆς μικρᾶς ἐκ τοῦ θυλακίου προσβαλλούσης λαβῆς τοῦ ξιφιδίου· ἐν τῇ τελευταίᾳ μόνον χροσοκεντήτῳ καὶ μεγάλῃ στολῇ τοῦ λοχαγοῦ θὰ ἐπεθυμοῦμεν χάριν τῆς ἀληθείας νὰ ἔφερε τὰς πλατείας μετὰ τῶν ἐπικεντημένων ἀστέρων ἐπωμίδας τῶν ρώσων ἀξιωματικῶν, καὶ οὐχὶ τὰ κομβία τῶν ἐλληνικῶν ἐπωμίδων.

Ἡ Jeanne André ἀπαθής πάντοτε καὶ ψυχρά, ἀληθής ὁδαλίσκη, νομίζεις ὅτι προέκυψεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπό τινος σουλτανικοῦ γυναικωνίτου, καὶ ὅτι ἡ εὐμελής αὐτῆς σάρξ διετήρησε τὴν μαλθακήν ἀδράνειαν σώματος ἐσκιατραφημένου.

Ο Armand ως στρατηγὸς ἐθριάμβευσε καὶ μοῦ φάνεται διαστήληθε λοχαστηρία Crè mille tonnes de caviar! Ventre de Moscou! καὶ τὸ νευρικόν του ἔκεινο πλατάγισμα τῆς μάστιγος, καταρράκτην προύκαλεσαν γελώτων ἡχηρῶν.

Ο Delaroche, ως sinecure, ως εύνοος, μὲ τὴν παιδικήν φωνήν του, καὶ τὴν σεισοπυγοῦσαν ἔκεινην τρεχάλα του, ἐπέτυχε πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον ἀλλοτε ἐν ἀλλω μελοδραματίῳ.

Ο Brouette παρέστησε πιστόστατα τὸν τύπον τοῦ ἀγγλοῦ ἀνταποκριτοῦ, μὲ τὴν παροιμιώδη του ψυχραιμίαν, τὴν λαρυγγώδη του προφοράν, τὸν εἰς τὸ πλευρόν του κρεμάμενον σάκκον του, καὶ τὸ ἀνακυμένον του πούρον.

Ο δὲ Καύλα, ὁ γάλλος ἀνταποκριτής, ζωηρότατος, εὐσταλέστατος, μὲ κινήσεις ἀληθοῦς καλλιτέχνου, μελῳδικώτατος, ἥρατο ἀληθή θρίαμβον καὶ ἔχειροχροτήθη ράγδαις· νομίζω δὲ ὅτι οὐδέποτε δικαιότερον αἱ δύο παλάμαι ἐπλατάγησαν ἐπ' ἀλλήλας πρὸς ἔκφρασιν θαυμασμοῦ καὶ ἐπευφημίας.

* *
Ἄν ήμην Καμπούρογλος καὶ ἔγραφον μίαν συμβουλὴν καθ' ἡμέραν εἰς τὴν «Νέαν Εφημερίδα» μου, ἀντὶ συμβουλῆς περὶ πιάτων, λεκέδων, καὶ πετρελαίων θὰ ἔγραφον στερεούπως:

— Πηγαίνετε 'ς τὴν Φατινίτσα.

'Ιουλιανὸς